

31993L0098

L 290/9

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

24.11.1993

**DIREKTIVA SVETA 93/98/EGS****z dne 29. oktobra 1993****o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic**

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, zlasti členov 57(2), 66 in 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije <sup>(1)</sup>,

v sodelovanju z Evropskim parlamentom <sup>(2)</sup>,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora <sup>(3)</sup>,

(1) ker Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del in Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in RTV organizacij (Rimska konvencija) določata le minimalno trajanje varstva pravic, na katere se nanašata, kar državam podpisnicam dopušča, da določijo daljše trajanje varstva; ker so nekatere države članice uporabile to pravico; ker poleg tega določene države članice niso podpisale Rimske konvencije;

(2) ker zato obstajajo razlike med nacionalnimi zakoni, ki urejajo trajanje varstva avtorske pravice in sorodnih pravic in ki lahko zavirajo prost pretok blaga in prost pretok storitev ter izkrivlja konkurenco na skupnem trgu; ker je za nemoteno delovanje notranjega trga treba zakone držav članic uskladiti tako, da so pogoji varstva v Skupnosti enaki;

(3) ker mora usklajevanje zajemati ne le trajanja varstva kot takega, temveč tudi določene izvedbene določbe, na primer datum, od katerega se šteje trajanje varstva;

(4) ker določbe te Direktive ne vplivajo na uporabo določb členov 14a(2)(b), (c) in (d) ter (3) Bernske konvencije v državah članicah;

(5) ker je bilo minimalno trajanje varstva, ki ga določa Bernska konvencija, namreč obdobje avtorjevega življenja in 50 let po njegovi smrti, namenjeno varstvu avtorja in prvih dveh generacij njegovih potomcev; ker se je povprečna življenjska doba v Skupnosti podaljšala do take mere, da to obdobje več ne zajema dveh generacij;

(6) ker so določene države članice določile trajanje varstva, daljše od 50 let po avtorjevi smrti, da bi nadomestile učinke svetovnih vojn na izkoriščanje avtorjevih del;

(7) ker so določene države članice za varstvo sorodnih pravic uvedle obdobje 50 let po zakoniti objavi ali zakoniti priobčitvi javnosti;

(8) ker naj bi bilo v skladu s stališčem Skupnosti, sprejetim za urugvajski krog pogajanj v okviru Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini (GATT), trajanje varstva za proizvajalce fonogramov 50 let po prvi objavi;

(9) ker je ustrezno spoštovanje pridobljenih pravic eno od splošnih pravnih načel, ki ga varuje pravni red Skupnosti; ker posledica uskladitve trajanja varstva avtorskih in sorodnih pravic ne sme biti zmanjšanje varstva, ki ga trenutno uživajo imetniki pravic v Skupnosti; ker je treba uskladitev trajanja varstva izvesti v daljšem obdobju, da bi se učinki prehodnih ukrepov obdržali na minimalni ravni in bi se notranjemu trgu omogočilo dejansko delovanje;

(10) ker Komisija v svojem sporočilu „Spremljanje izvajanja Zelene knjige – Delovni program Komisije na področju avtorske pravice in sorodnih pravic“ z dne 17. januarja 1991 poudarja potrebo po usklajevanju avtorske pravice in sorodnih pravic na visoki ravni varstva, saj so takšne pravice osnovnega pomena za intelektualno ustvarjanje, ter poudarja, da njihovo varstvo zagotavlja

<sup>(1)</sup> UL C 92, 11.4.1992, str. 6, in  
UL C 27, 30.1.1993, str. 7.

<sup>(2)</sup> UL C 337, 21.12.1992, str. 205, in  
Sklep z dne 27. oktobra 1993 (še ni objavljen v Uradnem listu).

<sup>(3)</sup> UL C 287, 4.11.1992, str. 53.

ohranjanje in razvoj ustvarjalnostvinteresu avtorjev, kulturnih industrijskih panog, potrošnikov in družbe v celoti;

trajanje varstva z možnostjo nadaljnje uskladitve; ker ta direktiva določa takšno nadaljnjo uskladitev; ker je treba navedene člene zato razveljaviti;

- (11) ker je za zagotovitev visoke stopnje varstva, ki hkrati ustreza zahtevam notranjega trga in potrebi po vzpostavitvi pravne ureditve, ki vodi h skladnemu razvoju književnega in umetniškega ustvarjanja v Skupnosti, trajanje varstva avtorskih pravic potrebno uskladiti na 70 let po smrti avtorja ali 70 let po zakoniti objavi dela, pri sorodnih pravicah pa 50 let po dogodku, s katerim nastane pravica;
- (12) ker so zbirke varovane po členu 2(5) Bernske konvencije, ko zaradi izbire in razporeditve svoje vsebine predstavljajo umetniške stvaritve; ker so ta dela varovana kot taka, ne glede na avtorsko pravico v vsakem delu, ki sestavlja takšne zbirke, zato za dela, vključena v zbirko, lahko posledično velja posebno trajanje varstva;
- (13) ker je treba v vseh primerih, ko se eno ali več fizičnih oseb določi kot avtorja, trajanje varstva izračunati po njihovi smrti; ker je vprašanje avtorstva celotnega dela ali njegovega dela dejansko vprašanje, o katerem bodo morala odločati nacionalna sodišča;
- (14) ker trajanje varstva začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi letu zadevnega dogodka, kot je določeno v Bernski in Rimski konvenciji;
- (15) ker je v členu 1 Direktive Sveta št. 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov <sup>(1)</sup> določeno, naj države članice zavarujejo računalniške programe z avtorsko pravico kot književna dela v pomenu Bernske konvencije; ker ta direktiva usklajuje trajanje varstva književnih del v Skupnosti; ker je člen 8 Direktive 91/250/EGS, ki zgolj prehodno ureja trajanje varstva računalniških programov, treba zato razveljaviti;
- (16) ker člena 11 in 12 Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o najemni pravici in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici na področju intelektualne lastnine <sup>(2)</sup>, določata le minimalno
- (17) ker je varstvo fotografij v državah članicah predmet različnih ureditev; ker je za to, da bi dosegli ustrezno uskladitev trajanja varstva fotografskih del, še posebej tistih, ki so zaradi svoje umetniške ali strokovne ravni pomembna za notranji trg, treba opredeliti raven izvirnosti, ki se zahteva v tej direktivi; ker se fotografsko delo v pomenu Bernske konvencije šteje za izvirno, če gre za avtorjevo individualno intelektualno stvaritev, ki odraža njegovo osebnost, pri čemer se ne upoštevajo drugi kriteriji, na primer vrednost ali namen; ker je varstvo drugih fotografij treba prepustiti nacionalni zakonodaji;
- (18) ker je zato, da bi se izognili različnemu trajanju varstva v zvezi s sorodnimi pravicami, nujno najti isto začetno točko trajanja varstva po vsej Skupnosti; ker je treba izvedbo, posnetek, prenos, zakonito objavo in zakonito priobčitev javnosti, torej načine, kako narediti predmet sorodnih pravic na vse primerne načine zaznaven ljudem, upoštevati pri določanju trajanja varstva ne glede na državo, v kateri pride do te izvedbe, posnetka, prenosa, zakonite objave ali zakonite priobčitve javnosti;
- (19) ker pravice RTV organizacij pri oddajanju, ne glede na to, ali oddajajo po žici ali po radijskih valovih vključno s kablom ali satelitom, ne smejo biti večne; ker je torej nujno, da trajanje varstva začne teči le od prvega prenosa določene oddaje; ker naj bi se s to določbo izognili teku novega obdobja v primerih, ko je oddaja identična predhodni;
- (20) ker morajo države članice še naprej svobodno ohranjati ali uvajati druge pravice, povezane z avtorsko pravico, še posebej v zvezi z varstvom kritičnih in znanstvenih izdaj; ker pa morajo države članice, ki uvedejo nove sorodne pravice, za zagotovitev preglednosti na ravni Skupnosti uradno obvestiti Komisijo;
- (21) ker je koristno pojasniti, da usklajevanje, ki ga predvideva ta direktiva, ne velja za moralne pravice;
- (22) ker je treba za dela, katerih država izvora v pomenu Bernske konvencije je tretja država in katerih avtor ni državljan Skupnosti, primerjati trajanje varstva ob pogoju,

<sup>(1)</sup> UL L 122, 17.5.1991, str. 42.

<sup>(2)</sup> UL L 346, 27.11.1992, str. 61.

da varstvo, priznано v Skupnosti, ne traja dlje kot varstvo, določeno v tej direktivi;

- (23) ker mora biti, kadar imetnik pravic, ki ni državljan Skupnosti, izpolnjuje pogoje za varstvo po mednarodnem sporazumu, trajanje varstva sorodnih pravic enako, kot je določeno v tej direktivi, ne sme pa preseči trajanja, določenega v državi, katere državljan je imetnik pravic;
- (24) ker primerjava rokov ne sme povzročiti, da države članice pridejo v konflikt s svojimi mednarodnimi obveznostmi;
- (25) ker se mora za nemoteno delovanje notranjega trga ta direktiva začeti uporabljati od 1. julija 1995;
- (26) ker države članice še naprej svobodno sprejemajo določbe glede interpretacije, prilagajanja in nadaljnega izvajanja pogodb o izkoriščanju varovanih del in drugi vsebini, ki so bile sklenjene pred podaljšanjem obdobja varstva, ki izhaja iz te direktive;
- (27) ker je spoštovanje pridobljenih pravic in zakonitih pričakovanj del pravnega reda Skupnosti; ker lahko države članice posebej zagotovijo, da v določenih okoliščinah avtorske in sorodne pravice ne morejo povzročiti plačevanja s strani oseb, ki so v dobri veri izkoristile dela v času, ko so takšna dela bila v prosti uporabi,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

#### Člen 1

##### **Trajanje pravic avtorjev**

1. Pravice avtorja književnega ali umetniškega dela v smislu člena 2 Bernske konvencije traja za avtorjevega življenja in 70 let po njegovi smrti, ne glede na datum, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti.
2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se trajanje varstva iz odstavka 1 računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.
3. Avtorska pravica na anonimnih in psevdonimnih delih traja 70 let po tem, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti. Če psevdonim ne dovoljuje nobenega dvoma o tem, kdo je avtor, ali če avtor med rokom iz prvega stavka razkrije svojo identiteto, traja varstvo v skladu z odstavkom 1.

4. Kadar država članica predvideva posebne določbe o avtorskih pravicah na kolektivnih delih ali da se pravna oseba določi kot imetnik pravic, se trajanje varstva računa po določbah iz odstavka 3, razen v primeru, ko so fizične osebe, ki so delo ustvarile, identificirane kot take v verzijah dela, ki so dane na voljo javnosti. Ta odstavek ne vpliva na pravice identificiranih avtorjev, katerih ugotovljivi prispevki spadajo v takšna dela; za te prispevke se uporabi odstavek 1 ali 2.

5. Kadar je delo objavljeno v zvezkih, delih, nadaljevanjih, izdajah ali nanizankah in se po tem zakonu trajanje varstva računa po dnevu, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti, se trajanje varstva računa za vsako od teh sestavin posebej.

6. V primeru del, pri katerih trajanje varstva pravic ne teče od smrti avtorja ali avtorjev in ki niso bila zakonito objavljena v 70 letih od njegove stvaritve, varstvo preneha.

#### Člen 2

##### **Kinematografska ali avdiovizualna dela**

1. Glavni režiser kinematografskega ali avdiovizualnega dela velja za njegovega avtorja ali soavtorja. Države članice lahko določijo druge soavtorje.

2. Varstvo kinematografskih ali avdiovizualnih del preneha 70 let po smrti zadnje preživele osebe od naštetih oseb, ne glede na to, ali so te osebe določene kot soavtorji: glavni režiser, pisec scenarija, avtor dialogov in skladatelj glasbe, ustvarjene posebej za uporabo v kinematografskem ali avdiovizualnem delu.

#### Člen 3

##### **Trajanje sorodnih pravic**

1. Pravice izvajalcev trajajo 50 let od datuma izvedbe. Če pa je bil v tem času posnetek izvedbe zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila najprej.

2. Pravice proizvajalca fonogramov trajajo 50 let, odkar je bil posnetek narejen. Če je bil v tem času fonogram zakonito izdan

ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalca 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila najprej.

3. Pravice filmskega producenta trajajo 50 let, odkar je bil narejen posnetek. Če je bil v tem času film zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalca 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila najprej. Izraz „film“ določa kinematografsko ali avdiovizualno delo ali gibljive slike, ne glede na to, ali jih spremlja zvok.

4. Pravice RTV organizacij trajajo 50 let od prvega radiodifuznega oddajanja ne glede na to, ali to oddajanje poteka po žici ali po radijskih valovih, vključno s kablom ali satelitom.

#### Člen 4

### Varstvo prej neobjavljenih del

Oseba, ki prvič zakonito izda ali priobči javnosti še neobjavljeno delo, na katerem je avtorska pravica že potekla, uživa varstvo, ki je enako materialnim avtorskim pravicam in drugim pravicam avtorja. Takšne pravice trajajo 25 let od prve zakonite izdaje ali zakonite priobčitve javnosti dela.

#### Člen 5

### Kritične in znanstvene izdaje

Države članice lahko varujejo kritične in znanstvene izdaje del, ki so prišla v prosto uporabo. Takšne pravice trajajo največ 30 let od takrat, ko je kritična ali znanstvena izdaja prvič zakonito izdana.

#### Člen 6

### Varstvo fotografij

Fotografije, ki so izvirne v smislu, da so avtorjeve individualne intelektualne stvaritve, so varovane skladno s členom 1. Za določitev njihove upravičenosti do varstva se ne uporabljajo nobeni drugi kriteriji. Države članice lahko poskrbijo za varstvo drugih fotografij.

#### Člen 7

### Varstvo v razmerju do tretjih držav

1. Kadar je država izvora dela v pomenu Bernske konvencije tretja država, avtor dela pa ni državljan Skupnosti, traja varstvo

pravice, ki ga priznavajo države članice, do dne, ko preneha veljati varstvo v državi, od koder delo izvira, ne sme pa prekoračiti roka, določenega v členu 2.

2. Trajanje varstva, določeno v členu 3, velja za imetnike pravic, ki niso državljani Skupnosti, pod pogojem, da jim države članice varstvo priznajo. Brez vpliva na mednarodne obveznosti držav članic pa trajanje varstva, ki ga priznavajo države članice, traja najpozneje do dne, ko preneha veljati varstvo v državi, katere državljan je imetnik pravic, in ne sme preseči roka, določenega v členu 3.

3. Države članice, ki so na dan sprejetja te direktive, še posebej ob upoštevanju svojih mednarodnih obveznosti, določile daljše trajanje varstva, kot izhaja iz določb, na katere se sklicujeta odstavka 1 in 2, lahko to varstvo ohranijo do sklenitve mednarodnih sporazumov o trajanju varstva avtorske in sorodnih pravic.

#### Člen 8

### Računanje trajanja varstva

Trajanje varstva iz te direktive začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi dogodku, s katerim je pravica nastala.

#### Člen 9

### Moralne pravice

Ta direktiva ne vpliva na določbe držav članic, ki urejajo moralne pravice.

#### Člen 10

### Časovna uporaba

1. Kjer trajanje varstva, ki ni daljše od ustreznega trajanja, ki ga predpisuje ta direktiva, v državi članici že teče na datum iz člena 13(1), ta direktiva ne more skrajšati tega trajanja v tej državi članici.

2. Trajanje varstva po tej direktivi velja za vsa dela in predmete, varovane v vsaj eni od držav članic na datum iz člena 13(1) v skladu z nacionalnimi določbami o avtorski ali sorodnih pravicah, oziroma za dela, ki ustrezajo kriterijem varstva po Direktivi 92/100/EGS.

3. Ta direktiva ne vpliva na nobeno dejanje uporabe, ki se izvede pred datumom iz člena 13(1). Države članice sprejmejo nujno

potrebne določbe za posebno varstvo pridobljenih pravic tretjih strank.

4. Državam članicam ni treba uporabiti določb iz člena 2(1) pri kinematografskih ali avdiovizualnih delih, ki so nastala pred 1. julijem 1994.

5. Države članice lahko določijo datum, na katerega se začne uporabljati člen 2(1), pod pogojem, da je najpoznejši datum 1. julij 1997.

#### Člen 11

##### **Tehnične prilagoditve**

1. Člen 8 Direktive 91/250/EGS se razveljavi.
2. Člena 11 in 12 Direktive 92/100/EGS se razveljavita.

#### Člen 12

##### **Notifikacijski postopek**

Države članice takoj obvestijo Komisijo o vsakršnem zakonskem predlogu za priznanje novih sorodnih pravic, vključno s temeljnimi razlogi za njihovo uvedbo ter predvidenim rokom trajanja.

#### Člen 13

##### **Splošne določbe**

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, ki so potrebni za upoštevanje členov 1 do 11 te direktive, do 1. julija 1995.

Države članice se morajo pri sprejemanju teh predpisov sklicevati na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Države članice predložijo Komisiji besedila predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

2. Države članice začnejo uporabljati člen 12 od dneva notifikacije te direktive.

#### Člen 14

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 29. oktobra 1993

*Za Svet*

*Predsednik*

R. URBAIN